

PLEURAL EFFÜZYONLARIN TANI VE TAKİBİNDE ULTRASONOGRAFİNİN ÖNEMİ

Ahmet ÖZGÜNER(1), Meral İNALHAN(2), Oğuz ORAN(3), Erdal AKGÜN(3), Engin TUTAR(4)

Pleural effüzyonlu vakaların tanı ve niteliğinin belirtilmesinde ultrasonografi'nin etkinliğini araştırmak amacı ile 24 hasta incelendi. Sonuçta PA ve lateral akciğer grafilerinin göstermekte yetersiz kaldığı olgularda ultrasonografinin daha kesin ve ayrıntılı bir yöntem olduğu görüldü.

THE EFFECTIVENESS OF ULTRASOUND IN DIAGNOSIS AND FOLLOW UP OF PLEURAL EFFUSION CASES

24 patients were evaluated to ascertain the effectiveness of ultrasound for classification the diagnose and qualifications of pleural effusion cases. The results showed in cases which P.A. and lateral chets X-Ray was insufficient.

Anormal göğüs radiografisine sahip olguların ultrasonografik değerlendirilmesi ile radiografik opasitenin parenkimal konsolidasyon veya pleural effüzyon olup olmadığı ayrılabilir. Yine pleural effüzyon miktarının belirlenmesi, torasentezin uygun yapılabilmesi için lokalizasyonun saptanması, immobil pleural kalınlaşmaların değerlendirilmesi ultrasonografi ile olmaktadır (1,2,3).

MATERYAL VE METOD

28.12.1988 ile 28.7.1990 tarihleri arasında, akciğer patolojisi ile servisimize yatırdığımız 24 olgunun tanı ve takibinde başvurduğumuz ultrasonografik incelemelerde 5 Mhz'lik konvex probu olan ultrason cihazı kullanıldı.

BULGULAR

Hastahaneye kabul edilen 24 hastadan 11'inin arka-ön ve yan akciğer radyografilerinde plevrada mayi olduğu gözlemlendi. Aynı hasta grubunun sonografilerinde de mayi olduğu doğrulandı. 10 hastanın P.A. ve LAT. grafilerinde ise pleural mayinin varlığı şüpheliydi. Şüpheli olan olguların dördünde ultrasonografi ile mayi olduğu saptandı. Altı hastada ise mayi yoktu.

Radyografide pleural mayi imajı bulunmayan üç hastanın tamamında ultrasonografide de mayi görülmedi.

Ultrasonografik incelemelerde pleural effüzyon saptanan 15 hastanın 12'sine tanı amacıyla torasentez uygulandı. Gerek radyografi ve gerekse ultrasonografide mayi olduğu gösterilmesine rağmen, üç olgunun torasentezinde başarılı olunamadı. Pleural effüzyonların minimal olması nedeniyle, üç olguya torasentez uygulanmadı. Olgularımızın dördünde "Tbc plörezi" mevcuttu. İki kardeş, biride amca çocuğu olup aile öyküleri, P.P.D.'leri pozitive idi. Antitüberkülo tedaviye yanıt veren hastalar halen tarafımızdan takip edilmektedir. Plevra mayii kültürlerinin birinde üreme olup, iki olguda ise gram boyamada Gr. (-) basil tespit edildi. To-

rasentez mayilerinin hemen hepsi eksüda niteliğindedir, bol PNL içeriyordu.

Ultrasonografi ve diagnostik aspirasyonda ampiyem saptanan hastalara drenaj tüpü takıldı. Servisimizde drenaj tüpü takılan bir hastanın drenaj tüpünün çıkarılmasından hemen sonra komplikasyon olarak kabul ettiğimiz "Pnömotorax" gelişti.

TARTIŞMA

P.A Göğüs radyografileriyle pleural effüzyon olup olmadığına karar verilmeyen hastalarda öncelikle ultrasonografi ile mayinin varlığı araştırıldı. Özellikle göğüs radiografileriyle mayi göstermekte başarısız olduğu durumlarda, ultrasonografinin effüzyonunun varlığını, lokalizasyonunu belirlemede ve niteliği hakkında bir ön fikir vermede başarılı olduğu görüldü.

Sonografik muayenin kliniksel değerini saptamak için yaptığımız retrospektif çalışmada pleural effüzyon hakkında önemli ek bilgiler edinilmiş şüpheli kliniksel tanıda yardımcı olduğu görülmüştür. Ayrıca U.S.'de effüzyon tespit edemediğimiz olgularda torasentezden sakınmamıza yardımcı olmuştur.

Laing ve Fily(3) sonografide anekojenik görünümlü kırk iki hastaya uygulanan torasentezin sekizinde başarısız olduklarını bildirmişlerdir. Biz de üç olgumuzda Göğüs radiogram ve U.S.'de plevrada mayi olduğunu tespit etmiş olmamıza rağmen torasentezlerinde başarısız olduk. Mayinin ya koagüle, ya çok visköz, ya da torasentezin uygun yerden yapılmamış olduğu düşünüldü.

Sonuç olarak ultrasonografinin radyografik olarak gösterilmeyen mayinin tespiti, lokalizasyonu, niteliği hakkında fikir sahibi olunması, torasentezde yüksek başarı sağlanması, tanı ve takipte hem hasta hem de hekimin radyasyondan korunması gibi avantajlarıyla radyografiye üstünlük taşır(3,5). Artık sonografinin rehberliği altında tanı aspirasyonu ve drenajların radyologlar tarafından yapılabildiği bir noktaya gelinmiştir.

Tablo I: Akciğer patolojisi bulunan 24 olgunun değerlendirme tablosu

Pleural effüzyon	Pozitif	%	Negatif	%	Şüpheli	%
Radyografi	11	45.8	3	12.5	10	41.7
Ultrasonografi	15	62.5	9	37.5	—	—

1) Kartal Devlet Hastahanesi Çocuk Kliniği Şefi

2) Kartal Devlet Hastahanesi Çocuk Kliniği Başasistanı

3) Kartal Devlet Hastahanesi Radiyografik Lab Şef Yardımcısı

4) Kartal Devlet Hastahanesi Çocuk Kliniği Asistanı

KAYNAKLAR

1. Dorne, H.L.: Differentiation of Pulmonary parenchymal consolidation from Pleural disease using the sonographic fluid bronchogram. Radiology, 158:41-42, 1986.

2. Miller J.H., Reid B.S., Kemberling C.R.: Water path ultra sound of chest disease in childhood. Radiology, 152:401-408, 1984.

3. Laing F.C., Filly, R.A.: Problems in the application of ultrasonography for the evaluation of pleural opacities. Radiology 126:211-214, 1978

4. Hirseh S.H., Carter, S.J., Chikos, P.M.: Colocurciol Ultrasonic evaluation of radiographic opacities of the chest. PJR, 1300,1152-1156, 1978.

5. O.Moore P.V., Mueller P.R., Simone J.F. et al.: Sonographic Guidance in diagnostic and Therapeutic interventions in the Pleural Space. AJR 149, July 1987.